

FN FAKTA.

Byggnadsarbete i Port-au-Prince, Haiti

GLOBALA MÅLEN: MÅL 8 – ANSTÄNDIGA ARBETSVILLKOR OCH EKONOMISK TILLVÄXT

Pandemin ett hårt slag mot ekonomi och arbetsmarknad

När coronapandemin bröt ut våren 2020 fick det stora konsekvenser för de frågor som berörs av det åttonde av de globala målen; *anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt*. Företag gick omkull, människor förlorade jobbet och utbildningar avbröts. Särskilt utsatta var kvinnor, unga och personer med funktionsnedsättning i låg- och medelinkomstländer.

Coronapandemin resulterade i den största globala ekonomiska krisen på decennier och försvårade ansträngningarna att förbättra arbetsförhållanden och få fler i arbete. 2021 började den globala

ekonomin återhämta sig och arbetslösheten minskade på många håll. Hur snabbt återhämtningen gick varierade dock kraftigt mellan olika geografiska regioner och mellan olika sektorer och

grupper på arbetsmarknaden.

Bäst återhämtade sig höginkomstländerna medan låginkomstländer ännu under våren 2022 kämpade med svag ekonomisk tillväxt och förlorade

8 ANSTÄNDIGA ARBETSVILLKOR OCH EKONOMISK TILLVÄXT

I september 2015 antog världens stats- och regeringschefer en ny global utvecklingsagenda, Agenda 2030. Den innehåller 17 globala mål för hållbar utveckling (Sustainable Development Goals, SDGs) som syftar till att avskaffa fattigdom och hunger, rädda vår planets ekosystem och klimat och skapa fredliga, inkluderande och trygga samhällen. Det är den mest omfattande och ambitiösa utvecklingsplan som mänskligheten någonsin har haft. Världens regeringar bär det yttersta ansvaret för att agendan genomförs men varje människa på jorden berörs och om målen ska kunna nås krävs att alla betydande aktörer i samhället medverkar och påverkar utvecklingen i rätt riktning. I detta faktablad belyser vi det åttonde av de 17 målen: anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt.

DELMÅL 8

Mål 8 – Verka för varaktig, inkluderande och hållbar ekonomisk tillväxt, full och produktiv sysselsättning med anständiga arbetsvillkor för alla

Arbetsstillfällena på grund av nedstängda arbetsplatser. Särskilt utsatta var små företag i låg- och medelinkomstländer. De grupper på arbetsmarknaden som hade svårast att komma tillbaka var kvinnor, ungdomar och personer med funktionsnedsättning.

I slutet av 2021 bromsades den globala ekonomin av nya pandemivågor, stigande inflation, problem med leveranskedjor och utmaningar på arbetsmarknaden. Kriget i Ukraina har förvärrat situationen ytterligare och tillväxtsiffrorna för 2022 såg ut att landa långt under målsättningen i Agenda 2030 om en tillväxt på sju procent i de minst utvecklade länderna.

Arbetslösheten globalt har legat över det normala under hela pandemin och förväntas inte sjunka förrän tidigast 2023. 2021 sjönk arbetslösheten i höginkomstländer men förvärrades i de minst utvecklade länderna, kustlösa utvecklingsländer och små önationer under utveckling. Andelen unga som varken var sysselsatta med utbildning, arbete eller praktik ökade under pandemin. Stora störningar drabbade yrkesutbildningar och lärlingsprogram och många unga tvingades avbryta sin utbildning. Unga kvinnor drabbades hårdare än unga män.

Före pandemin var två miljarder människor – 60 procent av den globala arbetskraften – sysselsatt i den informella sektorn. Även om dessa jobb präglas av dåliga arbetsförhållanden och brist på sociala skyddsnät har de länge varit en viktig inkomstkälla för personer som fallit bort från den formella arbetsmarknaden. Nedstängningar och utgångsförbud under den första delen av pandemin gjorde dock att personer som förlorade jobbet inte kunde gå över till den informella sektorn, som under tidigare kriser, utan i stället lämnade arbetsmarknaden helt och hållet. I Latinamerika och Karibien var det dubbelt så stor risk för personer i den informella sektorn att förlora jobbet jämfört med en person på den formella arbetsmarknaden. I takt med att den ekonomiska aktiviteten åter ökade sågs dock en kraftig återgång till sysselsättning i den informella sektorn.

Globalt sett var 160 miljoner barn – nästan vart tionde barn i världen – sysselsatta med barnarbete i början av 2020. Närmare hälften av dem var involverade

i skadligt arbete som direkt hotar deras hälsa eller säkerhet. Under pandemin fanns stor oro för att ekonomiska faktorer och skolstängningar skulle tvinga

barnarbetare att arbeta längre dagar, under försämrade villkor eller tvinga in fler i de värsta formerna av barnarbete, som tvångsarbete, slaveri och trafficking.

Delmål 8.1

Upprätthålla ekonomisk tillväxt per capita i enlighet med nationella förhållanden och i synnerhet en BNP-tillväxt på minst 7 procent per år i de minst utvecklade länderna.

Indikator 8.1.1 Årlig tillväxt i BNP per capita

Delmål 8.2

Uppnå högre ekonomisk produktivitet genom diversifiering, teknisk uppgradering och innovation, bland annat genom att fokusera på sektorer med högt förädlingsvärde och hög arbetsintensitet.

Indikator 8.2.1 Årlig tillväxt i BNP per sysselsatt

Delmål 8.3

Främja utvecklingsinriktad politik som stödjer produktiv verksamhet, skapande av anständiga arbetsstillfällen, företagande, kreativitet och innovation samt uppmuntra att mikroföretag liksom små och medelstora företag växer och blir en del av den formella ekonomin, bland annat genom tillgång till finansiella tjänster.

Indikator 8.3.1 Andelen sysselsatta inom den informella sektorn av totalt sysselsatta, fördelat på sektor och kön

Delmål 8.4

Fram till 2030 successivt förbättra den globala resurseffektiviteten i konsumtionen och produktionen samt sträva efter att bryta sambandet mellan ekonomisk tillväxt och miljöförstöring, i enlighet med det tioåriga ramverket för hållbar konsumtion och produktion, med de utvecklade länderna i täten.

Indikator 8.4.1 Materialfotavtryck, materialfotavtryck per capita och materialfotavtryck per BNP
Indikator 8.4.2 Inhemsk materialkonsumtion, inhemsk materialkonsumtion per capita och inhemsk materialkonsumtion per BNP

Delmål 8.5

Senast 2030 uppnå full och produktiv sysselsättning med anständiga arbetsvillkor för alla kvinnor och män, inklusive ungdomar och personer med funktionsnedsättning, samt lika lön för likvärdigt arbete.

Indikator 8.5.1 Genomsnittlig timlön för anställda fördelat på kön, ålder, sysselsättning och personer med funktionsnedsättning

Indikator 8.5.2 Arbetslöshet fördelat på kön, ålder och personer med funktionsnedsättning

Delmål 8.6

Till 2020 väsentligt minska den andel ungdomar som varken arbetar eller studerar.

Indikator 8.6.1 Andelen ungdomar (15–24 år) som varken arbetar eller studerar

Delmål 8.7

Vidta omedelbara och effektiva åtgärder för att avskaffa tvångsarbete, modernt slaveri och människohandel och säkra att de värsta formerna av barnarbete, inklusive rekrytering och användning av barnsoldater, förbjuds och upphör.

Avskaffa alla former av barnarbete senast 2025.

Indikator 8.7.1 Andelen och antalet barn 5–17 år som är involverade i barnarbete, fördelat på kön och ålder

Delmål 8.8

Skydda arbetstagarnas rättigheter och främja en trygg och säker arbetsmiljö för alla arbetstagare, inklusive arbetskraftsinvandrare, i synnerhet kvinnliga migranter, och människor i otrygga anställningar.

Indikator 8.8.1 Dödliga och icke-dödliga arbetsskador per 100 000 arbetare, fördelat på kön och migrantstatus

Indikator 8.8.2 Efterlevnad av arbetstagarnas rättigheter på nationell nivå (föreningsfrihet och kollektiv förhandlingsrätt) baserat på internationella arbetsorganisationens (ILO) stadgar och nationell lagstiftning, fördelat på kön och migrantstatus

Indikator 8.8.3(N) Utsatthet för sexuella trakasserier på arbetet

Delmål 8.9

Senast 2030 utarbeta och genomföra politik för hållbar turism som skapar arbetsstillfällena och främjar lokal kultur och lokala produkter.

Indikator 8.9.1 Turismens direkta bidrag till BNP som andel av total BNP och i tillväxttakt

Delmål 8.10

Stärka de inhemska finansinstituten kapacitet att främja och utöka tillgången till bank- och försäkringstjänster samt finansiella tjänster för alla.

Indikator 8.10.1 (a) Antalet kommersiella banker per 100 000 vuxna och (b) antal bankomater (ATM) per 100 000 vuxna

Indikator 8.10.2 Antalet vuxna (15 år och äldre) med konto i en bank eller annan finansiell institution eller med en leverantör av mobila betalningstjänster ("mobilemoney-service provider")

Delmål 8.A

Öka det handelsrelaterade stödet (Aid for Trade) till utvecklingsländerna, i synnerhet de minst utvecklade länderna, bland annat genom det förstärkte integrerade ramverket för handelsrelaterat tekniskt bistånd till de minst utvecklade länderna (Enhanced Integrated Framework for Trade-related technical Assistance to Least Developed Countries).

Indikator 8.a.1 Åtaganden och utbetalningar som handelsrelaterat stöd (Aid for Trade)

Delmål 8.B

Senast 2020 utarbeta och börja tillämpa en global strategi för ungdomssysselsättning samt genomföra Internationella Arbetsorganisationens globala sysselsättningspakt.

Indikator 8.b.1 Förekomst av en utarbetad och tillämpad nationell strategi för ungdomssysselsättning, som en särskild strategi eller som en del av en nationell sysselsättningsstrategi

"N" står för nationell indikator. Läs mer om indikatorerna för de globala målen på <https://unstats.un.org/sdgs>

SVERIGE OCH MÅL 8

Sedan många år övervakas utvecklingen för de globala målen genom ett "SDG index" kopplat till det globala nätver-

ket Sustainable Development Solutions Network, SDSN. Av den webbaserade sammanställningen framgår att Sverige 2022 ansågs ha uppnått tre av de globala

Foto: UN Photo/Martine Perret

En kvinna in Suai Loro, Östtimor, bär stenar till ett byggnadsprojekt.

målen (nr 1, 5 och 7). Stora utmaningar kvarstod när det gällde genomförandet av mål 2, 12, 13, 14 och 15 medan något mindre utmaningar kvarstod för mål 3. När det gäller de resterande åtta målen var bedömningen att vissa utmaningar återstod för Sveriges del.

Mål 8 – om anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt – är ett av de mål där vissa utmaningar ansågs kvarstå men där utvecklingen gick åt rätt håll. De två områden som i viss mån bedömdes vara problematiska rör ekonomisk tillväxt i förhållande till inkomstnivåer samt antalet dödliga arbetsrelaterade olyckor kopplade till importerade varor.

I den socialdemokratiska regeringens frivilliga rapport till FN om genomförandet av de globala målen i Sverige (daterad maj 2022) konstaterades att Sveriges tillväxt hade återhämtat sig efter coronapandemin. Vidare fastslogs att det nationella sysselsättningsmålet om över 80 procents sysselsättningsgrad hade nåtts och att andelen unga som varken arbetar eller studerar hade minskat. Vidare menade regeringen att satsningar görs för att skapa ett mer hållbart arbetsliv och en väl fungerande arbetsmarknad. Att bryta segregation och brottslighet angavs som prioriterade frågor för regeringen.

TEXTEN I MÅL 8

Den fullständiga formuleringen av mål 8 i Agenda 2030 är: verka för varaktig, inkluderande och hållbar ekonomisk tillväxt, full och produktiv sysselsättning med anständiga arbetsvillkor för alla (*promote sustained, inclusive, sustainable economic growth, full and productive employment and decent work for all*).

För att bättre kunna kommunicera de globala målen har benämningen av varje mål getts en kortform, i detta fall *anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt*.

Bland delmålen kommer först tio siffermål som formulerar de centrala målsättningarna för målet. Därefter finns två bokstavsmål (8.a och b) som handlar om åtgärder och metoder för att de första tio delmålen ska kunna nås.

För att kunna mäta hur arbetet med de globala målen går har FN tagit fram 231 globala indikatorer. Varje land ska även ta fram nationella indikatorer och metoder för att mäta utvecklingen. För Sveriges del är det Statistikmyndigheten

Foto: UN Photo/Shareef Sarhan

Najah bor i Gazaremsan och har kunnat starta eget företag med kläd tillverkning i hemmet med hjälp av ett mikrolån från UNRWA, FN:s hjälporganisation för palestinska flyktingar.

SCB som ansvarar för arbetet med indikatorerna.

Den fullständiga texten till mål 8 samt de indikatorer som är kopplade till

delmålen framgår av rutan på föregående uppslag.

Foto: Lisa Liewonen/Svenska FN-förbundet

Hur bidrar FN-förbundet med sin verksamhet till mål 8? Annelie Börjesson, ordförande, svarar.

FN-förbundet har en bred verksamhet som har flera beröringspunkter med mål 8. I samband med miljö- och klimatmötet Stockholm +50 i somras, till exempel, lyfte vi vid vårt sidoevenyt vikten av nya ekonomiska strukturer för att bryta sambandet mellan ekonomisk tillväxt och miljöförstöring, något som tas upp i delmål 8.4. Samma delmål tar upp hållbar konsumtion och produktion, en fråga som vi också har belyst vid ett flertal tillfällen under senare år.

Vårt projekt Flicka är ett annat exempel där vi stärker kvinnors och flickors rättigheter och direkt bidrar till att flickor i Etiopien kan gå i skolan. I förlängningen ökar detta såväl deras egenmakt som möjligheten att de får arbete. Även våra samarbeten med FN-förbunden i Armenien, Georgien och Tanzania bidrar till att minska andelen unga som varken arbetar eller studerar. Våra tre systerorganisationer har ett starkt fokus på att stärka ungdomars kapacitet vilket bidrar till att de studerar vidare och lättare hittar ett arbete. Georgiska

FN-förbundets projekt Travelling University är ett fint exempel där marginaliserade ungdomar på landsbygden nås med utbildning.

DET HÄR KAN DU GÖRA:

Mål 8 i Agenda 2030 handlar om anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt. Många människor saknar idag arbete och därmed möjlighet att försörja sig samtidigt som andra arbetar under dåliga förhållanden i skadliga miljöer. Här är några förslag på vad DU kan göra för att bidra till en bättre utveckling:

????

Idag sker ekonomisk tillväxt tyvärr ofta på bekostnad av natur och miljö. Delmål 8.4 i Agenda 2030 handlar om att bryta sambandet mellan tillväxt och miljöförstöring. Vi behöver alla reflektera över vår egen roll i sammanhanget. Ordna ett samtal i din förening eller med några vänner för att diskutera hur ni själva kan bidra till ett minskat resursutnyttjande!

????

På många håll i världen arbetar människor under dåliga arbetsrättsliga förhållanden och i farliga och smutsiga miljöer. I sådana sammanhang är barn ofta en stor del av arbetsstyrkan och de varor de produceras säljs billigt till andra delar av världen. Tänk på att vara en kritisk konsument och att gynna initiativ för goda arbetsförhållanden när du handlar varor!

????

FN-förbundets projekt Flicka bidrar till att flickor i Etiopien får gå i skolan och därmed till att deras chanser till arbete och försörjning ökar. Du kan stödja denna viktiga verksamhet genom att ge ett bidrag till projektet. Läs mer på fn.se/flicka. Du kan också swisha ett valfritt bidrag direkt till FN-förbundets swishnummer 90 05 638 och ange "Flicka"!